

***Nyssa sylvatica* is eigenlijk een *liquidambar* 3.0**

Boomambassadeur Jan van Veenendaal: 'Sensatie van de *Nyssa* is de spectaculaire herfstkleur'

Laat tien mensen een boom tekenen en de kans is groot dat er negen keer een lollystok wordt getekend met een breed eivormige kroon. Beheerders en ontwerpers zijn niet anders dan die negen tekenaars en passen graag dit soort bomen toe. Op het eerste gezicht is dit soort bomen er in overvloed. De *Liquidambar* is zo'n boom, maar ook landgenoot *Nyssa sylvatica* past in dit profiel.

Auteur: Hein van Iersel

Terug naar die breed eivormige kroon. Er zijn nog veel meer bomen die in dit profiel passen. Dat is niet het probleem. Maar bomen die eigenlijk overal willen groeien, geen meeldauw, processierups, roest, luis, schimmel of andere ongemakken kennen, zijn meteen al veel zeldzamer. De *Liquidambar* leek zo'n boom en stond daarom de laatste tien jaar in zo'n beetje iedere beplantingslijst. Op de kwekerij en in zijn jeugd is *Liquidambar* en vooral de cv 'Worplesdon' probleemloos, maar eenmaal boven de zes tot acht meter blijkt hij toch gevoeliger voor wind te zijn dan goed voor hem is. Boomkwekers willen daar nog niet echt aan, maar *cashcow Liquidambar styraciflua* 'Worplesdon' en de andere cv's van deze Amerikaan zullen volgens veel experts de komende jaren in een ander daglicht komen te staan. Een perfect alternatief – de *Liquidambar* 3.0, zogezegd – zou dan de inspiratieboom van Jan van Veenendaal, voormalig beheerder van de Hilversumse begraafplaatsen, kunnen zijn. Op het eerste gezicht heeft zijn inspiratieboom, de *Nyssa sylvatica*, eigenlijk geen nadelen. De boom groeit bijna altijd en overal, is weinig gevoelig voor ziektes, heeft een bescheiden bloei en heeft zelfs een blad dat lijkt op dat van de *Liquidambar*. Het is geen snelle groeier, maar dat kun je ook als een pre zien, omdat je nu eenmaal niet overal bomen van de derde grootte wilt planten. De keuze van beheerder Jan van Veenendaal voor de *Nyssa* is waarschijnlijk meer een emotionele keuze dan een puur functionele. Ongeveer twintig jaar geleden heeft Van Veenendaal zes van deze *Nyssa*'s aangeplant op de Noorderbegraving in Hilversum. Vier van deze bomen zouden zijn aangeplant in het kader van het Gebruikswaardeonderzoek Laanbomen. Een tweetal andere is omstreeks dezelfde tijd bijgekocht bij Nederlandse kwekers. Hoewel Van Veenendaal gehecht is aan zijn *Nyssa*'s en zich ieder jaar weer verheugt op de sensationele herfstkleuren, zijn de hier geplante bomen niet heel bijzonder. Het gaat duidelijk om zaailingen met een sterk wisselende kroonvorm, die matig tot slecht gesnoeid zijn. Van Veenendaal wijst dat aan het verlies van kennis bij veel hedendaagse boomverzorgers, zeker als het gaat om bijzondere bomen als *Nyssa*. In de catalogi van nationale en internationale kwekers wordt *Nyssa* juist aangeprezen vanwege de mooi doorgaande spil.

Van Veenendaal

Afgelopen januari 2015 nam Jan van Veenendaal na maar liefst 37 jaar bij de gemeente Hilversum

gewerkt te hebben afscheid. Bij zijn afscheid kreeg hij van burgemeester Pieter Broertjes de erespeld van de gemeente Hilversum opgespeld, een bijzonder eerbetoen voor mensen die zich op buitengewone wijze voor de gemeente hebben ingezet. Van Veenendaal is de vijfde die deze eer te beurt valt.

Hij was manager, adviseur en specialist op het gebied van begraafplaatsen, bomen, sportvelden en onderhoud van groenvoorzieningen. Iedereen in het bomenvak kent Van Veenendaal als een echte liefhebber en dendroloog. Een enthousiasme dat hij – naar eigen zeggen – mede te danken heeft aan Jan P. Mauritz, de huisdendroloog van dit tijdschrift, destijds hoofd groenbeheer van de gemeente. Mauritz nam Van Veenendaal mee op kwekerijbezoek om hem de fijne kneepjes van het vak te leren. En ze hebben op de begraafplaatsen en elders in Hilversum een zeer uitgebreid sortiment neergezet, waar de echte liefhebber alleen maar van kan dromen!

Arboretum

De vier begraafplaatsen die Van Veenendaal onder zijn hoede had: Bosdrift, Zuiderhof, Barbara en vooral de Noorderbegraving, hebben daardoor meer en meer het karakter gekregen van een arboretum. Van Veenendaal praat met veel enthousiasme over zijn samenwerking met de Nak-B. Hierdoor zijn door de jaren heen heel veel bijzondere soorten aangeplant op de begraafplaatsen in de mediastad. Daar zijn bijzondere variëteiten te bewonderen van *Ginkgo*, *Magnolia*, *plataan*, *Quercus*, *Celtis*, *Ulmus*, *Fraxinus*, *Toona sinensis*, *Liquidambar* en nog een dozijn andere boomsoorten.

Over zijn rol als begraafplaatsbeheerder is Van Veenendaal kort en duidelijk: 'Je kunt het verlies van de nabestaanden niet wegnemen, maar je kunt wel zorgen dat een begraafplaats als een mooie en goed verzorgde groene plek is ingericht.' Van Veenendaal is er ook voorstander van om begraafplaatsen daarnaast ook te beschouwen als park. In een wat ouder interview in het LOB-blad zegt hij hierover: 'Wij hebben ervoor gekozen om de begraafplaatsen te zien als stadsparken. Het zijn de groene longen in een verstedelijkt gebied. Daar mag een hond niet worden uitgelaten, maar hij mag wel aangelijnd mee.'

Kwaliteitsbewustzijn

Over de staat van het vak anno 2015 is Van Veenendaal minder enthousiast. Vroeger was het gebruikelijk om bomen zelf uit te merken op de

kwekerij. Je kon dan ter plaatse zelf de kwaliteit van een boom beoordelen: heeft de boom een doorlopende spil, een doorgaande rechte top, gesteltakken op de juiste hoogte, niet te dikke takken? Is de boom voldoende keren verplant? Van Veenendaal wijst naar de zes *Nyssa*'s en vertelt verder. 'Hier kun je jammer genoeg zien hoe belangrijk kwekerijbezoek is. Ik geniet ieder jaar weer van deze bomen, maar zou op de kwekerij alleen die ene met een goed doorgaande spil hebben uitgekozen.'

Echt kwaliteitsbewustzijn is volgens Van Veenendaal helemaal verdwenen door de huidige manier van aanbesteden. 'Je vraagt nu telefonisch via het inkoopbureau om 200 eiken en je ziet wel wat je krijgt.' Ook kwekers kunnen volgens van Veenendaal niet blij zijn met deze ontwikkeling. Hierdoor verdwijnt de kennis van bijzondere bomen en heesters en kiest de klant vaak voor de veel gebruikte gangbare soorten. Vaak hebben kwekers nog een hoekje op een akker met speciale soorten, die het vak zo bijzonder maken. Die krijg je telefonisch niet te zien! Van Veenendaal blijft actief op het vakgebied, om te beginnen door als boomambassadeur op te treden voor de *Nyssa sylvatica*. Daarnaast wil hij ook rondleidingen gaan verzorgen en wordt hij adviseur van een particuliere begraafplaats in Hilversum.

Stuur of twitter dit artikel door!
Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-5125